

Ög 221. Törnevalla kyrka. Nu vid Reva, Törnevalla sn.

Pl. 121, 122.

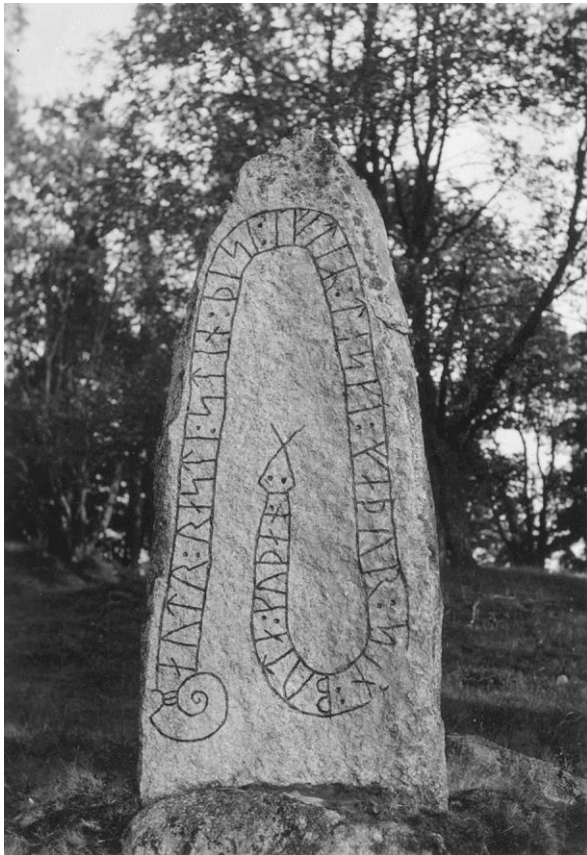
Den ståtliga 2,5 m. höga runstenen står rest i norra utkanten av det vackra hög-gravfält, som fyller gårdens park mellan mangårdsbyggnaden och stengärdesgården mot det gårde, som går intill norra stambanan. Stenen är synlig från järnvägen, där den drar blickarna till sig. Brates beskrivning av färgen på stenens ena sida befanns tillämplig ännu vid mitt besök ^{25/7} 1941 — denna ljusst färgade sida i stenens vänstra hälft har till 1889 legat dold i stenfoten på kyrkotornets södra sida — men Brates uppgift, att ristningen »i det hela är tydlig», må betecknas som tilltagen i överkant. Tvärtom äro många runor nu illa vittrade, men fråga om är, om inskriften någonsin varit särskilt djupt huggen.

Inskrift:⁹

autr : rasti : stin : pisi : iftir : t-sk- : faþur : sin : buta : kuþan ·
 5 10 15 20 25 30 35 40

»Önd reste denna sten efter ..., sin fader, en god bonde.»¹⁰

Till läsningen: Några detaljer hos Brate övertyga ej. Pricken inne i runan 2, **u**, är koniskt djup, smal och oregelbunden, medan de övriga punkterna (i skiljetecknen) äro runda, flata och rätt breda. Den kan lika gärna vara en naturlig bildning. **Huruvida 2 u varit stunget eller icke, måste därför betraktas som ovisst. Bistaven i 6 a** ligger i en naturlig fördjupning, huggspår synas ej nu, men det sannolika är dock, att en **a**-runa avses. Läsningen **risti** kan dock ej uteslutas. **Den bistav som Brate förutsätter i 15 a** ligger i ännu högre grad än i förra fallet i en naturlig bildning, på högra sidan av huvudstaven finns ingen rest av någon huggning, men på vänstra sidan går verkligen en nedåtgående bistav, som möjligen kan vara huggen, men då är att anmärka, att den är ovanligt kort och tunn och ej går helt i flykt med den naturliga skåran t.h. om huvudstaven. Brate läser runan som **a**, men jag anser mig böra stanna vid i. R. 18 läser Brate likaledes som **a**, men någon bst kan nu ej urskiljas. Här står nog **iftir**. Ej heller kan mansnamnet nu längre läsas som annat än **23–27 tiski**, Brates som hypotetiskt betecknade **tanska** har aldrig varit väl stött (så t.ex. är **n**-runan helt obefintlig, en sak som Brate uraktlåter att ingå på. Sannolikt har väl emellertid Brate tänkt sig en efteråt supplerad **a**-runa 24 antydd av den lodräta

rad ytterst fina små prickspår, vilka finnas mellan den inledande **t**-runan 23 och den nuv. runan 24. Något tvärstreck till denna prickrad finnes ej, men på vänstra sidan finnes en ojämnhet, och där har väl Brate lagt in sin bistav. Dock betonar han: »på båda **a** är dock bistaven högst tvivelaktig». I namnets nu andra runa, 24, synes nu ingen klar bistav, men mitt över runan går en ojämnhet, som strålar ut till två varandra korsande linjer, varför läsningen **n** kanske icke är utesluten. Sista runan i namnet, 27, utgöres av en hst med en trasighet t.v., vilken möjligen med god vilja kan antagas rymma en bst, men dess fortsättning t.h. om huvudstaven är sådan, att man nog inte gärna kan säga, att Brates **a**-runa här är säker.

Plansch 122a. Ög 221. Törnevalla kyrka. Nu vid Reva, Törnevalla sn. Foto Nordén 1941. [Jansson skriver 1947: Retusch Duger ej.]

⁹ Jansson skriver i PM 1947: R[uninskr]. och ö[vers]. utgå, tillägg om Danske samt att Brate i sin övers. råkat glömma att översätta »en god bonde».

¹⁰ Nordén skrev »Önder reste denna sten efter Danske, sin fader, en bonde god.», vilket Wessén ändrat till ovanstående.

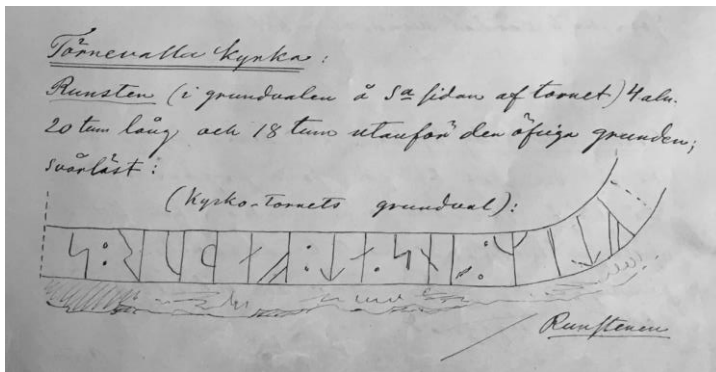

Fig. 226. Ög 221. Törnevalla kyrka. Nu vid Reva, Törnevalla sn. Efter P. A. Säves reseberättelse 1861, teckning, (ATA).

Fig. 227. Ög 221. Törnevalla kyrka. Nu vid Reva, Törnevalla sn. Efter C. F. Nordenskjölds reseberättelse 1871, teckning, (ATA).

Plansch 121a. Ög 221. Törnevalla kyrka. Nu vid Reva, Törnevalla sn. Foto Nordén 1941.

Ög 222. Törnevalla kyrkogårdsport.

Fig. 228. Ög 222. Törnevalla kyrkogårdsport. Efter C. F. Nordenskjölds reseberättelse 1871, teckning, (ATA).

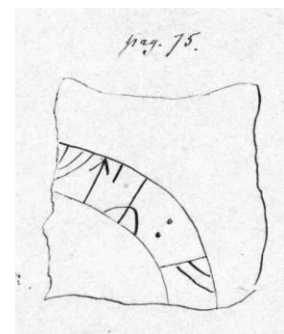

Fig. 229. Ög 222. Törnevalla kyrkogårdsport. Efter P. A. Säves reseberättelse 1861, teckning, (ATA).

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med stora reservationer. Arbetet med utgåvan avslutades 2024-12-31.